

Presentation

On 21 and 22 June 2013 the Universitat Rovira i Virgili hosted the international conference entitled “The study of folklore: theory, history, archives” in homage to Josep M. Pujol (1947-2012), professor of the Department of Catalan Studies and honorary director of our journal. On the back the conference’s success, we decided to dedicate three editions of the journal to publishing scientific studies relating to each of the three areas on which the conference focused, namely Folklore narrative: tales and legends; Theory and history of folklore; and Archives and research centres.

The third edition of *Estudis de Literatura Oral Popular* (*Studies in Oral Folk Literature* - 2014) was dedicated to the theory and history of folklore, and we are now delighted to present the fourth edition, which is devoted to two of the great genres of folklore narrative: tales and legends.

In his opening presentation to the conference on this theme, Professor Hans-Jörg Uther, director of the *Enzyklopädie des Märchens* (Göttingen, Germany), recalled his first contact with Josep M. Pujol in 1980, when Pujol wrote to Professor Kurt Ranke (first head editor of the *Enzyklopädie des Märchens*) to inform him that he was working on a typological index of Catalan tales, a letter which Uther answered on Ranke’s behalf. In 1982, Pujol notified them that he had completed his work and sent them a copy. The work constituted his final thesis for his bachelor’s degree and was entitled “Contribució a l’índex de tipus de la rondalla catalana” (Contribution to the typological index of Catalan

Presentació

Els dies 21 i 22 de juny de 2013 va tenir lloc a la Universitat Rovira i Virgili el congrés internacional «L’estudi del folklore: teoria, història, arxius» en homenatge a Josep M. Pujol (1947-2012), professor del Departament de Filologia Catalana i avui director honorífic de la nostra revista. Fruit d’aquest congrés, vam decidir dedicar tres números de la revista a la publicació de treballs científics relacionats amb cadascun dels tres àmbits de treball del congrés: Teoria i història del folklore, Narrativa folklòrica: rondalles i llegendes, i Arxius i centres de recerca.

El tercer número d’*Estudis de Literatura Oral Popular* (2014) va estar dedicat al primer dels àmbits: Teoria i història del folklore. I ara tenim el goig de presentar el quart número de la revista, dedicat a l’estudi de dos dels grans gèneres de la narrativa folklòrica: les rondalles i les llegendes.

En la ponència del congrés que va obrir els treballs sobre aquesta temàtica, el professor Hans-Jörg Uther, director de l’*Enzyklopädie des Märchens* (Göttingen, Alemanya), recordava el primer contacte que va tenir amb Josep M. Pujol. Va ser el 1980, quan Pujol va escriure al professor Kurt Ranke (primer editor en cap de l’*Enzyklopädie des Märchens*) per dir-li que estava treballant en l’elaboració d’un índex tipològic de la rondalla catalana i Uther li va respondre, en nom de Ranke. L’any 1982, Pujol va notificar-los que havia acabat el treball i els en va enviar un exemplar. Aquest treball era la seva tesi de llicenciatura, «Contribució a l’índex de tipus de la rondalla catalana» (1982). En aquesta carta també els proposava incloure en la llista d’entrades de l’*Enzyklopädie des Märchens* l’article

tales - 1982). In the same letter he also proposed the inclusion of the article "Catalan" in the list of entries for the *Enzyklopädie des Märchens*, a proposal that met with their approval and was accepted.

The reason I mention this historical point is to show that Josep M. Pujol had a clear desire to internationalise Catalan folktales, a desire that over the years manifested itself in the multiple undertakings that we carried out together. Of particular note among these is the publication of the *Index of Catalan Folktales* (2008) and the creation of the multilingual website "RondCat. Catalan Folktales Search Engine" <<http://rondcat.arxiuefolklore.cat>>.

In the edition of the journal that we present here, ten academics have contributed articles that help further advance research into narrative folklore and, in doing so, have added their names to the homage that we wish to pay to a man who championed the study of folktales and was a leading expert on the study of legends (particularly urban legends) here in Catalonia.

Joan A. Argenter (Autonomous University of Barcelona) dedicates his article to the comparative study of the *Twining Branches* motif (E631.0.1 in the *Stith Thompson Index*), shows its presence in romances from the Romance linguistic areas and in Anglo-American ballads, and studies its aspects of its function and use as a plot device. Maria Carmen Atiénzar (National Distance Education University) analyses a corpus of tales collected in Pozuelo (Albacete) in terms of the importance of their communicative context. Another corpus of tales, in this case from Aragon and La Rioja, is the object of study for Carlos González (Archivo Pirenaico de Patrimonio Oral

«Catalan», cosa que van valorar i van acceptar.

Si esmento aquest apunt de tipus històric és per fer notar que Josep M. Pujol va tenir una clara voluntat d'internacionalitzar la rondallística catalana, una voluntat que al llarg dels anys es va anar concretant en diverses accions, que vam dur a terme conjuntament, entre les quals cal destacar la publicació de l'*Index of Catalan Folktales* (2008) i la creació del web multilingüe «RondCat. Cercador de la rondalla catalana» <<http://rondcat.arxiuefolklore.cat>>.

En el número de la revista que avui presentem, deu investigadors contribueixen amb els seus articles a avançar en la recerca en narrativa folklòrica i se sumen així a l'homenatge que volem dedicar a qui va ser l'impulsor dels estudis de rondallística i un dels capdavanters en l'estudi de les llegendes (en particular, de les llegendes urbanes) a casa nostra.

Joan A. Argenter (Universitat Autònoma de Barcelona) dedica el seu article a l'estudi comparatiu del motiu «Les branques entrelaçades» (*Twining branches*, E631.0.1 de l'índex d'*Stith Thompson*), n'assenyala la presència en romanços romànics i balades angloamericanes, i n'estudia els aspectes funcionals i argumentals. M.ª Carmen Atiénzar (Universitat Nacional d'Educació a Distància) analitza un corpus de rondalles recollides a Pozuelo (Albacete) des del punt de vista de la importància que té el seu context comunicatiu. Un altre corpus de relats, en aquest cas d'Aragó i La Rioja, és objecte de l'estudi de Carlos González (Archivo Pirenaico de Patrimonio Oral), centrat en el subgènere dels contes novel·la. Aquest subgènere també és tractat per Camiño Noia (Universitat de Vigo) en un treball que s'ocupa dels relats que tracten el tema de la castedat i de la fidelitat de les dones.

– Pyrenean Archive of Oral Heritage), who focuses on the subgenre of the novelle. Camiño Noia (University of Vigo) also focuses on this subgenre in a study that looks at stories that deal with the theme of chastity and fidelity in women. Marianthi Kaplanoglou (National and Kapodistrian University of Athens) studies Greek variants of the Cinderella tale (ATU type 510A) which share the principal theme of spinning. The tale of Cinderella is also studied by Laura Villalba (Universitat Rovira i Virgili) in her analysis of three versions collected by the folklorist Adelaida Ferré i Gomis. Vicent Vidal (University of Alicante) studies the sets of tales collected by Joaquim González i Caturla and highlights their specific features in comparison with other Valencian collections. Josefina Roma (University of Barcelona) approaches the subject of the Mal Caçador (Bad Hunter), who is present in many legends, and focuses above all on two figures who share the same narrative function: Count Arnau and Baron d’Espés. The genre of legend is also present in the article by Emili Samper (Universitat Rovira i Virgili), who looks at the Satanic legends collected by the folklorist Cels Gomis i Mestre.

Finally, this edition of the journal includes the abstracts of four books that have been published recently and two pieces of news regarding recent activities

Carme ORIOL CARAZO
Universitat Rovira i Virgili

Marianthi Kaplanoglou (Universitat Nacional i Kapodistriana d’Atenes) estudia les variants gregues de la rondalla de la Ventafocs (que correspon al tipus ATU 510A), unes variants que tenen com a tema principal el de la filatura. La rondalla de la Ventafocs també centra l’atenció de Laura Villalba (Universitat Rovira i Virgili), que dedica el seu article a analitzar tres versions d’aquesta rondalla recollides per la folklorista Adelaida Ferré i Gomis. Per la seva part, Vicent Vidal (Universitat d’Alacant) estudia el conjunt de rondalles recollides per Joaquim González i Caturla i n’assenyala les especificitats respecte a altres reculls rondallístics valencians. Josefina Roma (Universitat de Barcelona) aborda el tema del personatge del Mal Caçador, present en moltes llegendes, i se centra sobretot en dues figures que tenen aquest mateix rol narratiu: el Comte Arnau i el Baró d’Espés. El gènere de la llegenda és també present en l’article d’Emili Samper (Universitat Rovira i Virgili) dedicat a les llegendes satàniques recollides pel folklorista Cels Gomis i Mestre.

Finalment, aquest número de la revista inclou quatre ressenyes de llibres que s’han publicat en els darrers temps i dues notícies sobre dues activitats desenvolupades recentment.

Carme ORIOL CARAZO
Universitat Rovira i Virgili